

Generálmajor doc. Ing. Václav R o u č k a, CSc.

K NĚKTERÝM OTÁZKÁM ORGANIZOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ PALEBNÉHO NIČENÍ V OBRANNÉ OPERACI

Rozvoj prostředků ozbrojeného zápasu na základě celkového technického pokroku zásadně ovlivnil organizaci, bojové složení a charakter činnosti vojsk v soudobých operacích.

Soudobý front i armáda mají k dispozici mohutné prostředky palebného ničení nepřítele, včetně raketového vojska a dělostřelectva, frontového a vojskového letectva, tankových a motostřeleckých vojsk.

Uskupení motostřeleckých, tankových a úderných výsadkových vojsk při maximálním využití výsledků palebného ničení nepřítele jsou schopna vést vysoce manévrovou bojovou činnost, rychle přenášet úsilí na jednotlivé směry i do hloubky.

I pravděpodobný nepřítel má velké možnosti palebného ničení našich vojsk, může vést útok s rozhodnými cíli. Zvláštní nebezpečí pro naše vojska představují vysoce přesné zbraně, letectvo nepřítele, velké množství tanků, protitankových prostředků a prostředků PVO.

Proto v soudobých operacích, zvláště pak prováděných s použitím pouze konvenčních zbraní, nabylo palebné ničení nepřítele zvláštního významu a zabezpečuje jejich úspěch. Svým rozmachem, účastí sil a prostředků i úkoly, které plní, má v současných podmínkách operační význam. Navíc vzhledem k složení zúčastněných sil a prostředků i obsahu uskutečňovaných opatření má komplexní charakter.

Právě další zdokonalování výzbroje, organizační struktury a rozvoj způsobů vedení bojové činnosti nepřítelem vyvolaly i nutnost **zvýšit stupeň jeho ničení, zdokonalit současnou a hledat nové způsoby dosažení tohoto cíle.** Proto jsou úkoly palebného ničení nepřítele stále složitější a větší.

Palebné ničení nepřítele je v obranné operaci, vedené s použitím pouze konvenčních zbraní, hlavním operačním činitelem, rozhodujícím o úspěchu dosažení cíle operace.

Proto je zcela na místě tvrzení, že palebné ničení nepřítele v obraně spočívá v komplexním palebném působení konvenčními zbraněmi a prostředky různých druhů ozbrojených sil, druhů vojsk a speciálních vojsk na nepřítele na přístupech k obraně, před předním okrajem i v hloubce obrany.

Palebné ničení nepřítele se provádí podle jednotného zámyslu a plánu vševoj- skového velení na základě jednotných norem, metod a způsobu plnění úkolů a zahrnuje:

- údery raketového vojska s použitím raket s konvenční náplní,
- palbu všech druhů dělostřelectva, palebných prostředků tankového a moto- střeleckého vojska,
- údery letectva s použitím leteckých pum, raket a dalších druhů zbraní s kon- venční náplní,
- činnost ženijního vojska.

Komplexního palebného ničení se mohou zúčastnit v obranné operaci úderné výsadkové útvary, chemické a ženijní vojsko.

Důležitý význam má při spolehlivém palebném ničení nepřítele efektivně organi- zovaný a vedený radioelektronický boj.

Palebné ničení nepřítele v obranné operaci k odražení agrese se organizuje a uskutečňuje k oslabení jeho úderu, zeslabení jeho úderných uskupení, k na- rušení velení, vybojování palebné převahy a k udržení důležitých prostorů s důležitými objekty, ke změně poměru sil ve vlastní prospěch a k vytvoření podmí- nek pro přechod do protiútočné operace.

Palebné ničení nepřítele musí být vždy organizováno s ohledem na připra- vané jaderné ničení a ve spojení se systémem ženijních zátarasů.

Palebné ničení nepřítele v obranné operaci se **organizuje a uskutečňuje k plnění hlavních operačních úkolů** a v jejich rámci **k plnění hlavních úkolů.**

Proto je správné rozlišovat jaké hlavní úkoly bude ten který stupeň řešit a k nim organizovat palebné ničení.

Palebné ničení v rámci armády bude plánováno a organizováno: k zabez- pečení účasti ve vstřícně odvetném hromadném palebném úderu na nepřítele, který přechází k agresi; k boji za udržení zabezpečovacího pásma (bude-li vytváře- no); k boji o taktickou hloubku obrany; k boji o armádní pásmo obrany (bude-li na něm rozmístěna divize druhého sledu); k zabezpečení uskutečnění armádního protiúderu.

Palebné ničení v rámci frontu bude plánováno a organizováno: k zabez- pečení vedení vstřícně odvetného palebného úderu na nepřítele při zahájení jeho agrese; k boji za udržení armádního pásma obrany a frontových obranných čar

neboli k boji za udržení operační hloubky obrany; k zabezpečení uskutečnění frontového protiúderu (frontových protiúderů).

Většinu úkolů palebného ničení nepřítele bude jistě plnit motostřelecké a tankové vojsko, které se na něm podílí ze 40 až 45 %. Dále se na palebném ničení nepřítele bude podílet dělostřelectvo ze zakrytých palebných postavení 25 až 30 %, letectvo 15 až 20 %, protitankové prostředky 10 až 15 %, ženijní a chemické vojsko 3 až 5 %, raketové vojsko 2 až 3 %.

Palebné ničení nepřítele v obranné operaci musí zabezpečovat:

- ničení nepřátelských prostředků jaderného a chemického napadení,
- palebnou podporu vojsk operačního příkrytí státní hranice,
- ničení hlavních nepřátelských uskupení již od zahájení agrese a při jejich vklínění do obranného pásma, palebnou přípravu a podporu protiztečí a protiúderů,
- bránění přísunu nepřátelských záloh,
- ničení a umlčování nepřátelských vysoce přesných zbraní, míst velení, radioelektronických prostředků a prostředků protivzdušné obrany,
- ničení nepřátelských výsadek, aeromobilních vojsk nebo bojeschopných skupin nepřítele, které pronikly do hloubky obranného pásma,
- přehrazení mezer mezi obrannými rajóny, krytí boků, ženijních zátarasů a také prostorů, na něž nepřítel vedl údery zbraněmi hromadného ničení a vysoce přesnými zbraněmi,
- manévr palbou a palebnými prostředky k zesílení palebného ničení nepřítele na ohrožených směrech.

Efektivnost palebného ničení nepřítele je hodnocena jako poměr celkového počtu nepřátelských cílů k počtu ničených a umlčovaných cílů. Procento ničených a umlčovaných cílů z celkového počtu cílů představuje střední operačně taktickou hodnotu ničení nepřítele.

Proto **hlavními ukazateli palebného ničení** jsou **snížení bojového potenciálu nepřítele a operačně taktický stupeň palebného ničení**. Jeden s druhým úzce souvisí. Operačně taktický stupeň palebného ničení nepřítele stanoví velitel s ohledem na směry činnosti nepřítele, zvlášť pro směr, kde je v obraně soustředěno hlavní úsilí obránce a zvlášť pro druhý směr (směry).

Operačně taktický stupeň palebného ničení rovný jedné vyjadřuje skutečnost, že nepříteli bude vyraženo 80 % cílů a jeho bojový potenciál bude snížen o 60 % v operaci a o 70 % při plnění operačního úkolu. Tyto ukazatele se vypočtou na základě celkového výchozího kvalitativního poměru sil, požadovaného poměru sil a přípustných ztrát vlastních vojsk. Stanoví se jak na operaci, tak k plnění jednotlivých operačních úkolů, zpravidla vcelku a po směrech.

Důležité je, aby bylo vždy analyzováno, zda je možné stanoveného stupně dosáhnout. Takovýto podklad pro velitele musí na operačním stupni velení připravit **skupina plánování a řízení jaderného a palebného ničení za přímého řízení**

náčelníka štábu. Tato skupina řeší jednotlivé úkoly plánování na základě rozhodnutí nebo pokynů velitele fronty (armády). Výsledky práce skupiny jsou podkladem k rozhodnutí velitele pro obrannou operaci.

Při práci skupiny by měly být dodržovány následující **zásady, které povedou ke konečnému úspěchu:**

- soustředit síly, prostředky a hlavní úsilí na směr hlavního úderu nepřítele a na prostor soustředění hlavního úsilí v obraně,

- soustředit hlavní úsilí sil a prostředků, účastníků se palebného ničení k dosažení stanoveného operačně taktického stupně ničení nejdůležitějších objektů a uskupení nepřítele,

- racionálně rozdělit cíle a objekty mezi síly a prostředky, provádějícími palebné ničení v souladu s jejich bojovými možnostmi a s ohledem na to, aby se na plnění úkolů podílely ty síly a prostředky, které zabezpečují nejefektivnější ničení,

- zabezpečit široký a včasný manévr silami a prostředky palebného ničení,

- zabezpečit a udržovat nepřetržitou a těsnou součinnost všech palebných a úderných sil a prostředků mezi sebou navzájem a s bránicí se vojsky,

- zabezpečit pevné a nepřetřžené velení silám a prostředkům, plné a efektivní využití jejich bojových možností při provádění palebného ničení.

Dodržení těchto zásad musí mít stále na zřeteli jak ti, kteří činnost plánují, tak ti, kteří tuto činnost uskutečňují.

Skupina plánování a řízení jaderného a palebného ničení do všech podrobností rozpracovává způsob palebného ničení nepřítele při plnění hlavních operačních úkolů vojsky.

Pod **způsobem palebného ničení**, a nebojme se říkat komplexního palebného ničení, neboť ono skutečně komplexní je a musí být, rozumíme při plnění stanovených operačních úkolů v obranné operaci **způsob, pořadí vedených hromadných a soustředěných raketových, dělostřeleckých a leteckých palebných úderů** s cílem dosáhnout stanoveného stupně ničení nepřátelského uskupení danou bojovou sestavou raketového vojska, dělostřelectva, letectva, tanků, ženijního a chemického vojska ve stanovených lhůtách ve prospěch bránicí se vojsk v těsné součinnosti s ostatními prostředky ničení.

Způsob provádění palebného ničení nepřítele bude záviset na stanovených cílech, operačních úkolech, které plní bránicí se vojska, a na způsobech vedení bojové činnosti.

Každému operačnímu úkolu (účast v provedení vstřícného hromadného palebného úderu, v něm i úder na objekty a cíle prvního pořadí, boj za udržení taktické i operační hloubky obrany, zabezpečení vedení protiúderů) **musí odpovídat i způsob komplexního palebného ničení nepřítele**, který může být v plném rozsahu posouzen pouze na operačním stupni (taktický stupeň nemá všechny prostředky), a to zvlášť pro každý operační úkol.

Vlastní komplexní palebné ničení nepřítele se v jednotlivých obdobích paleb-

ného ničení uskutečňuje metodou hromadných, soustředěných a skupinových palebných úderů raketového vojska, dělostřelectva, letectva a paleb ostatních palebných prostředků, sladěných mezi sebou a s činností vojsk.

I když článek 365., hlavy 6, Všeob-Ř-1 uvádí, že palebné ničení nepřítele v obraně v závislosti na situaci může být uskutečňováno palebnou protipřípravou, mám za to, že při obranné operaci, vedené v počátečním období války k odražení nepřátelské agrese nebude možné počítat s uskutečněním palebné protipřípravy, protože by byly narušeny zásady naší obranné doktríny. Proto je třeba brát v úvahu, že nejpravděpodobnějším obdobím, kterým bude palebné ničení nepřítele zahajováno, kromě vedení vstřícné odvetného palebného úderu, bude palebné odražení nepřátelské zteče spojené s ničením nepřítele při přesunu a rozvinování jeho druhých sledů, záloh.

V této souvislosti připomínám ještě jednu zásadu, kterou je třeba na základě zkušeností ze cvičení dodržovat, a to, že **objem palebných úkolů je nutné stanovit pro celou operaci jako celek, pro každý operační úkol a pro každé období palebného ničení samostatně.**

V soudobé obranné operaci, vedené k odrážení agrese nepřítele, s použitím pouze konvenčních zbraní, nabylo palebné ničení nepřítele z hlediska jeho komplexního provedení – operačního významu a tvoří prakticky základ ničení nepřítele a podmiňuje úspěšnost obranné operace.

Vyžaduje proto komplexní využití všech prostředků ničení, které se účastní bojové činnosti. Organizátorem je vševojskový velitel, a proto i hlavním operačním článkem plánování palebného ničení nepřítele je a musí být vševojskový štáb.

Velitelé (náčelníci) druhů vojsk, speciálních vojsk a jejich štáby plánují a organizují plnění úkolů palebného ničení svými podřízenými silami a prostředky na základě rozhodnutí velitele a plánů zpracovaných vševojskovými štáby.

Úspěch při plnění úkolů komplexního palebného ničení je závislý na mnoha faktorech, mezi které patří úspěšné velení a řízení sil a prostředků, plnění úkolů palebného ničení nepřítele, rozdělení úsilí mezi nimi a další.

Celý komplex palebného ničení představuje **složitý proces**, úspěch při plnění těchto úkolů závisí na vyřešení několika problémů, kterými je třeba se trvale zabývat. Mezi nejdůležitější patří **zdokonalení práce skupin plánování a řízení jaderného a palebného ničení v operačních štábech**, organizace **společného palebného ničení objektů prostředky různých druhů vojsk**, **ničení nových výsoce přesných zbraní nepřítele**, zvláště takových prostředků jako zbraně používající munici s plošným účinkem, zbraňové systémy, které umožňují minování na dálku a další, aby bylo zabezpečeno jejich komplexní a včasné ničení.

Tyto úkoly odpovídají i požadavkům Rozkazu ministra národní obrany pro přípravu vojsk ve výcvikovém roce i Směrnici pro operační a mobilizační přípravu.